ג' בחשון תש"ן, 1.11.1989 מיספר 2722 המחיר: 7.00 שקלים (כולל מע"מ), באילת: 6.10 שקלים שנה 54

העולם הזה

הסיפור המלא של המהפך

דב יודקובסקי,
ארנון מוזס,
ג'ודי מוזס
ופולה מוזס

שושלת בידיעות אחרונות

31102124

משקיף

אורית זרובבל

■ בגין מתחזק

בגין

בני בגין, יו"ר מטה־הבחירות של הליכוד בהסתדרות, סעיל במערכת־הבחירות לא כיו"ר, אלא כמועמד בבחירות, והוא מרבה להסתובב בסניפים ובשטח.

ההערכות בליכוד הן שכתוצאה מפעילות אינטנסיבית זו יתחזק מאוד מעמדו של בגין בתנועה, שכן הוא משלים עתה גם צד עממי לתדמית־הנסיך שדבקה בו.

זהו התפקיד התנועתי הראשון שהוא ממלא.

■ שמיר יסגור חשבון

מקורבי שמיר רומזים כי הוא מתכוון „לסגור חשבון" עם שרי החישוקים, ובמיוחד עם השר אריאל שרון, אחרי הבחירות להסתדרות.

הם טוענים כי שמיר למד את הלקח, מכך שלא הכריע את העימות הקודם שלו עם שרי־החישוקים והלך לפשרת־החישוקים המפורסמת. סיבה נוספת היא הזרפת התבטאויותיהם כלפיו באחרונה, והודעתם על הקמת מחנה אירגוני משותף לשלושתם, שיפעל בליכוד.

הפעם רוצה שמיר להגיע לעימות חזיתי עימם ולהכרעה שהוא סובר שינצח בה. יש אפשרות לפיטודי השר שרון מהממשלה, אם ימשיך לתקוף את שמיר.

■ בסיוני ו„שלום עכשיו"

תנועת שלום עכשיו עומדת לקיים ביום החמישי דיון באוניברסיטת תל־אביב על תפקידה של מצריים בתהליך השלום, ולארח במיסגרתו את שגריר מצריים בישראל, מוחמד בסיוני.

הזמנתו של בסיוני קשורה לאסטרטגיה של נשיא מצריים, חוסני מובארק, להתערב בוויכוח הפוליטי הפנימי בישראל.

654

ביום השני, ה־30 באוקטובר, מסר דובר־צה"ל על 530 הרוגים פלס־טיניים בשטחים הכבושים. מיספר זה כולל הרוגים מירי חיילי־צה"ל בלבד.

לפי ספירת „העולם הזה" עומד מיספר ההרוגים על 654.

לעומת זאת, מוסרים מקורות פלסטיניים על 792 הרוגים, לפי הפירוט הבא:

- **575 הרוגים מירי חיילי־צה"ל ומתנחלים.**
- **82 הרוגים כתוצאה משאיפת־גאז.**
- **54 הרוגים ממכות ומהתחשמלות.**
- **81 הרוגים מסיבות אחרות.**

■ פול עם כוס־תה

ישראל קיסר, מזכ"ל ההסתדרות, דחה את השתתפותו בפגל באוניברסיטת תל־אביב בין ראשי הסיעות המתמודדות בבחירות בהסתדרות, בטענה כי הוא לא מוכן „לשבת עם הליצנים האלה."

אחרי שגם חיים הברפלד סירב לייצג את מיפלגת־העבודה הועלה הרעיון להניח כוס־תה מול הכסא שנועד לנציג־העבודה, אולם, לבסוף, הודיע עמיר פרץ על הסכמתו להשתתף בפגל.

■ איסור לחולה־לב

שגרירות מצריים בישראל מנסה להשיג אישור־יציאה למצריים לחולה־לב, תושב־רפיח.

לאיש, שמישפחתו כבר איבדה שני ילדים במהלך האינתיפאדה, הובטח טיפול רפואי במצריים, אך המינהל האזרחי אינו מאשר את יציאתו.

■ חרם על גנדי

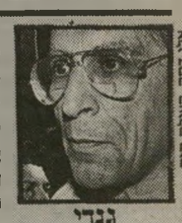

גנדי

עימות, שהיה אמור להתקיים ביום השני האחרון, בין חברי הכנסת רחבעם („גנדי") זאבי ממולדת לעוזי ברעם מהמערך לשני תלמידי בית־הספר התיכון עירוני ה' בתל־אביב, בוטל.

עוזי ברעם, שאישר קודם את הופעתו, ביטל אותה לאחר מכן, והודיע שהוא אינו מוכן להופיע ביחד עם גנדי, אחרי התבטאותו האחרונה בכנסת („על כל יהודי — אלף ערבים"). המערך גם הודיע לבית־הספר כי לא ישלח מחליף לברעם. בית־הספר, מצידו, הודיע למולדת כי אינו מוכן שגנדי יופיע לבדו לפני תלמידיו.

האם טעה דב יודקובסקי כאשר לא

ידיעות אחרונות

נוק־אאוט בסיבוב ה־15

מדובר במאה מיליון דולר, אבל הם לא העיקר. מדובר באמוציות, באהבות, בשנאות, ובעיקר בכבוד. אחרי ארבע שנים של מאבקים, תככים ודיונים מישפטיים, הצליח ארנון („נוני") מוזס להשתלט על אימפריית „ידיעות אחרונות". דב יודקובסקי מנהל את קרב־המאסף, אבל החיילים כבר זרקו את הנשק

אייל ארליך

לפני שבוע וחצי הופיע במוסף לשבת של ידיעות אחרונות הספר לנוח מוזס, במלאת ארבע שנים לפטירתו. לכאורה, עניין שבשיגרה. מה טיבעי יותר מאשר להספיד את האיש שבמשך שנים משך קרימה, יחד עם דב יודקובסקי, את עגלת ידיעות בדרך החתחתים, עד לפיסגה.

אולם מה שנראה כלפי־חוץ כאקט שיגרתי ותמים, היכה גלים גבוהים בתוך כותלי הבניין. רבים בעיתון פירשו את ההספד כמהלומה חזקה, מכוונת היטב לעבר עורך העיתון, יודקובסקי. היו אף שקבעו כי זהו הצעד הסופי במאבק על השליטה בעיתון. זוהי מהלומה אכזרית מתחת לחגורה רווקא במה שנחשב כנקודה הרגישה ביותר, אצל שני הצדדים — הכבוד.

ההספד הופיע במיסגרת, על שליש עמוד, והוא נחלק לשניים: הספד ארוך־יחסית, שנכתב על־ידי משה ורדי, ובמיסגרת פנימית, הספד קצרצר שנכתב על־ידי ארנון מוזס. שי־לוב של שני חומרי־נפץ הופך את ההספד לטיל בעל ראש־נפץ בלתי־קונבנציונאלי, שהתפוצץ בחצר של יודקובסקי.

הראשון הוא זהותו של האיש, שנבחר על־ידי המוזסים לכתוב את ההספד: אין בתוך ידיעות איש המנקז כלפיו כל־כך הרבה איבה וזעם מצידו של יודקובסקי כמו משה ורדי. 20 שנה הוא טופח על־ידי יודקובסקי באהבה וב־הערכה, עד שבבת אחת התהפך הגלגל, ויודקובסקי התחיל לראות בו בוגד וכפוי־טובה. סירובו העקשני של יודקובסקי למנותו כמרכז־המערכת, בניגוד לדרישתו של נוני מוזס, הביא להסלמה במאבק ולפרישתו של ורדי מהעיתון ביולי 1986. כשוורדי חזר לידיעות, באוגוסט אשתקד, היה ברור כי זה האיש שבעלי־השליטה בעיתון מייעדים אותו להיות העורך הבא של העיתון.

יודקובסקי נלחם כארי, והצליח למנוע את צירופו של ורדי למערכת. עד לפני כחודש היה ברור שכל עוד עורך דב יודקובסקי את העיתון, משה ורדי לא יכתוב בו מילה אחת. והנה, ב־18 באוקטובר, פתח יודקובסקי את המחשב בחדרו, ולפלצותו גילה כי המוזסים בחרו במשה ורדי לכתוב את ההספד לנוח. היה לו ברור כי אם הוא מונע את פירסום ההספד, הוא עף מהעיתון עוד באותו היום.

ימץ אל ליבו את היורש? האם חטא נוני בקוצר־רוח בריצה אל השליטה?

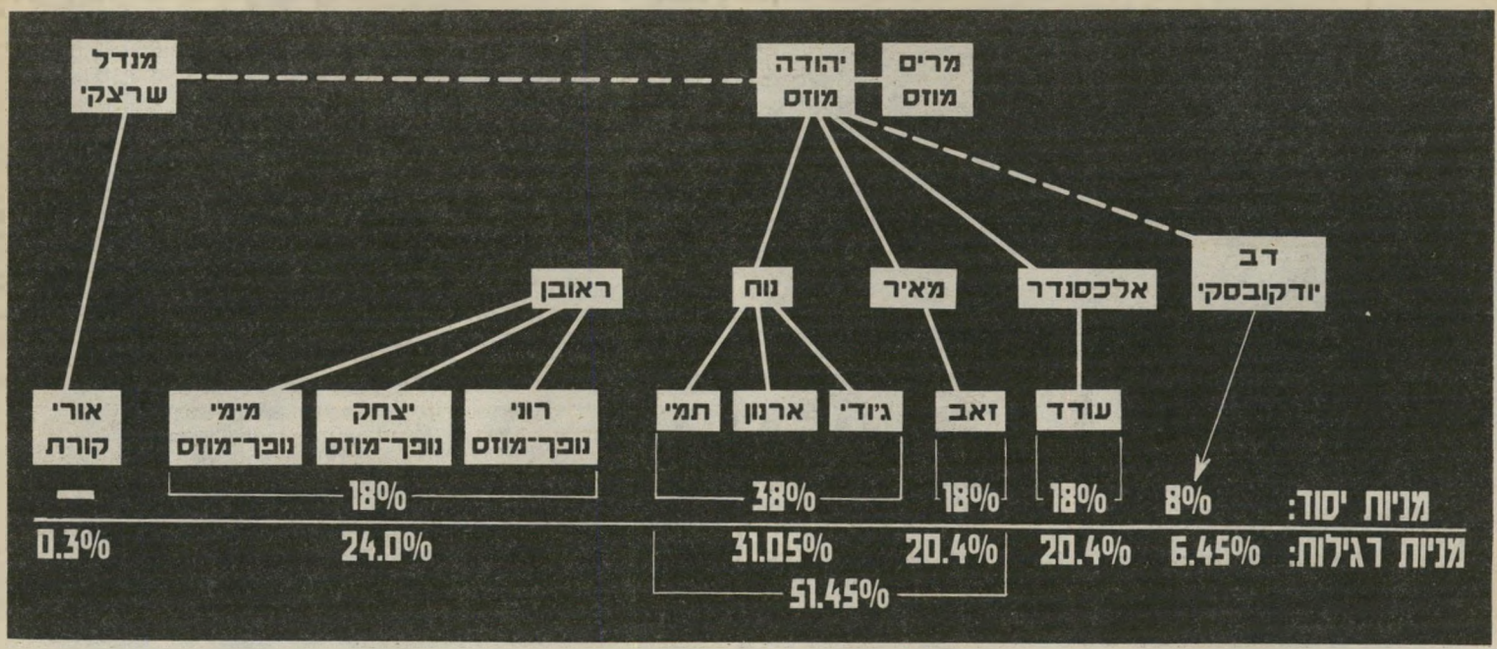

יודקובסקי החליט שלא לפטול. רבים בעיתון ראו בפירסום הרשימה של ורדי את מעמד־ההכתרה של העורך הבא של ידיעות אחרונות.

חומר־נפץ מסוג שני, הטמון בהספד, הוא בצד התוכני: הדיוט הקורא את המאמר יכול להבין כי נוח מוזס, והוא לבדו, הוא האיש שעשה את ידיעות אחרונות. שום רמז לפעד־לותו רבת־השנים־והתבונה של דב יודקובסקי, כאחראי בפועל לצד המערכתי של העיתון.

כל עיתונאי מתחיל בארץ יודע שנוח מוזס היה אחראי בעיקר לתחום המינהלתי והעיסקי של ידיעות, ודב יודקובסקי היה אחראי לצד המערכתי. זקיפת כל ההישגים לזכותו של נוח מוזס הרתיחה עיתונאים ותיקים בעיתון.

אחד מהם אמר לי: „המאמר הזה של ורדי משכתב את ההיסטוריה, כמו שמקובל במיסטרים מסויימים. מה שחורה פה זה שרוצים ליצור את הרושם שנוח היה היחיד.

„העיתון הוא סיפור־הצלחה שלא ייאמן, ומדובר בחשבון היסטורי; מי בעצם האבא של ההצלחה. אתה קורא את המאמר של ורדי, ואתה שואל את עצמך האם בכלל היה רב.

„התופעה של שיכתוב ההיסטוריה היא בזויה, אבל הכי מרגיז זה האדם שעוסק בפועל בשיכתוב. אין כמו ורדי שיודע מה היה תפקידו של יודקובסקי, ומה היה תפקידו של נוח. ורדי הרי הומצא על־ידי יודקובסקי."

למרות הפגיעה הכפולה בו, החליט יודקובסקי לבלוע את הצפרדע, ולפרסם את הרשימה. לשאלתו של אחד ממקורביו, מדוע החליט לאפשר את הפירסום, השיב: „כיבדתי את רצונה של המישפחה, שמשה ורדי יכתוב על נוח ז"ל. רצונם — כבודם. החלטתי לא לנהל מילחמה על גבם של המתים."

את המהלומה האחרונה שניחתה בקרב, אסור לראות במנותק מההיסטוריה של המאבק.

סיבוב ראשון

מילת־המפתח להבנת מקור הסיכסוך בידיעות אחרונות היא כבוד.

במשך יותר מ־30 שנה היו נוח מוזס ודב יודקובסקי עסוקים בטיפוח עיתונם. הם עברו תקופות קשות מאוד, ולאט־לאט החל העיתון הופך לריווחי. התפוצה עלתה, וידיעות אחרונות התחיל להתגלות כתרנגולת המטילה ביצי־זהב.

נוח ודב ידעו לחיות בשלום זה עם זה, השלימו זה את זה, וראו לפניהם רק את האינטרסים של העיתון.

כשלא היה צריך לראוג עוד לקיום, התחילו השניים להתעסק בנושא הכיבודים. כשלב מסויים, בתחילת שנות ה־80, היה ברור להם שתקנ ה„עורך" עומד להתפנות. הד"ר הרצל רוזנבלום התקרב לגיל 80, ולמען האמת העיתון כבר לא היה זקוק ל„מכובדות" שהד"ר העניק לו לאחר הפוטש של עזריאל קרליבך. *

נוח מוזס לטש את עיניו לתואר הנכסף. נמאס לו, ככל הנראה, לשאת בתואר „עורך אחראי", שנראה היה בעיניו כפחות־ערך.

גם יודקובסקי הפץ בתואר. נמאס לו להתחבא מאחורי התואר „מרכז המערכת." במשך 30 שנה הוא תיפקד כעורך לכל דבר, ועכשיו הזמן לצאת מהמחתרת.

בשלב מסויים הציע יודקובסקי לנוח כי שניהם יישאו יחד בתואר עורכים. נוח מוזס סירב, והציע ליודקובסקי כי במשך שלוש שנים יכהן הוא עצמו כעורך בלעדי, ולאחר־מכן יקבל גם דב את התואר הנכסף. דב סירב. בין השניים התחילה להיווצר מתיחות.

דב יודקובסקי התבטא פעם באוזני אחד ממקורביו כי כל הסיכסוך בידיעות לא היה בא לעולם, אילו היה מדובר בעיתון היוצא באנגליה. שם יש לכל עיתון „PUBLISHER" ו„EDITOR". כך נוח היה נקרא „מו"ל," ודב היה נקרא „עורך." האנומליה ההיסטורית של חלוקת התארים בידיעות יצרה, בעצם, את הסיכסוך.

* *בראשית 1948 פרש עורך ידיעות אחרונות, עזריאל קרליבך, עם כל חברי־המערכת, בן לילה, והקים את מעריב.*

הסיכסוך בענייני־הכבוד הכניס לתמונה חיכוכים ישנים מהעבר, ונתן ביטוי לאיבה ישנה שהיתה קיימת בין הנשים של דב ונוח: פולה, אשתו של נוח, סיפרה בכמה הזדמנויות כי בשנים הקשות, כשמישפחת מוזס נאלצה למכור נכסים כדי לממן את הוצאת העיתון, הם פנו לאשתו של יודקובסקי, לאה, בבקשה לעזור. ללאה יודקובסקי, לבית מוגרבי, בעלת בניין הקולנוע המפורסם, היו, כנראה, הרבה נכסים. לפי גירסתה של פולה, היא לא נחלצה לעזרה. ללאה, אגב, יש ככל הנראה השפעה עצומה על מהלכיו העיסקיים של דב.

המתח בין שתי הנשים רק חימם את האווירה.

סיבוב שני

כשדב נוכח לדעת שנוח בולם אותו מלקבל את תואר העורך, הוא התחיל לפעול כדי להשיג את מבוקשו בצורה מסודרת.

עד לתחילת שנות ה־80 הוא לא היה דיירקטור, והחברה נוהלה באפיקים בלתי־דיש־מיים על פי החלטות שלו ושל נוח. באופן פורמלי, כללה מועצת־המנהלים של החברה שני חברים, והיתה בשליטת נוח. בפועל, כל ההחלטות התקבלו בקונסנזוס של דב ונוח, ושל כל בעלי־המניות בחברה.

לנוכח החיכוכים ביניהם, פנה דב לנוח והציע לו לשנות את תקנון־החברה, כדי לה־קים לה מועצת־מנהלים מסודרת, שתיתן ייצוג לכל בעלי־המניות. מבחינה עיסקית, הצעתו של דב נראית מאוד הגיונית, משום שקונצרן גדול, כמו ידיעות, אי־אפשר לנהל כמו חנות־מכולת, ובמיבנה הנהלתי שנקבע בשנות ה־40.

נוח סירב להצעה לשינוי התקנון. דב עמד על־כך שלפחות הוא יהפוך לדירקטור השני בחברה. לאחר תרגילי־השהייה של נוח, ובתמיכה של רוב בעלי־המניות, הצליח דב לקבל את מבוקשו.

המרחק בין שני הבוסים גדל בהקשר לקידומו של ארנון („נוני") בנו ועטרת־ראשו של נוח מוזס, בעיתון.

בתחילה התיר דב לנוני לעבוד ככתב־ספורט. לאחר זמן הפך נוני אחראי על מחלקת־הספורט, אולם מבלי לקבל תואר של עורך. כאן, בעצם, נבלמה התקדמותו על־ידי דב. יתכן שיודקובסקי פשוט לא העריך את כישוריו של נוני, כפי שהוא טען בהמשך. יתכן גם שהוא השתמש בקלף הזה כדי ללחוץ על נוח לאפשר לו להיות עורך. כך או כך — דב מנע את קידומו של נוני.

נוח ביקש מדב לאפשר לנוני להשתלב בעבודת־הדסק, אולם דב לא נענה. דב הורה למשה ורדי, מרכז־החדשות וידיעות בעיתון באותה עת, לבלום את ניסיונותיו של נוני לעבוד בדסק, אם יהיו כאלה. ורדי, בנו של הד"ר רוזנבלום, נחשב כעילוי בעיני דב, והקשר ביניהם היה מצויין. באותה עת הוא נחשב כמועמד בעל הסיכויים הטובים ביותר להיות ברבות הימים עורך העיתון.

דב הורה, וורדי ביצע. ידוע לפחות מיקרה אחד שבו הגיע נוני בשעת־לילה מאוחרת לדסק, וביקש להתחיל לעבוד. ראש־הדסק העביר לו דיווחים של כמה כתבים בעניין מסויים, וביקש ממנו לנסח לו ידיעה וכותרת. נוני הנרגש ביצע את המוטל עליו. ראש־הדסק התבונן בתוצר, טען שזה טיפול לא־נכון, והעביר אותו לזאב גלילי, לניסוח מחודש. נוני נשך את שפתיו והלך הביתה.

סיבוב שלישי

בשלב מסויים, מתישהו ב־1984, החליט, כנראה, משה ורדי להמרות את פיו של פטרונו דב, ולאפשר לנוני לעבוד בדסק. נראה שנוח מוזס הפעיל עליו לחץ כבד.

ורדי, ששימש מ־1973 כראש־הדסק, שאף לקבל את תואר „מרכז המערכת", שהיה אמור להתפנות עם פרישתו של אביו מתואר העורך, והפיכתו של דב לעורך. בשלב מאוחר

* *שוחחתי על מנילת־העצמאות, בשם „מיפקנת הסדינה היהודית" הימנית, בשם הרצל ורדי.*

עזון צפריר, העולם הזה

ארנון („נוני") מוזס ודב יודקובסקי
האם הם מדברים זה עם זה?

גם אחרי שהחזיק ביותר מ־50% של המניות, לא יכול היה נוני מוזס לשלוט

(המשך מעמוד 7)

יותר הוא גם שאף להפוך לעורך ידיעות אחרונות, והוא הבין שהוא זקוק לתמיכתו של נוח.

את החלטתו של ורדי להיענות לבקשתו של נוח ניתן להסביר גם על רקע התחזקות מעמדו של אדם ברוך בעיתון.

ברוך הגיע לעיתון באפריל 1983, ומונה כמנהל הפרוייקטים המיוחדים. כשהוא הגיע לעיתון ביקש ממנו דב לשמור על יחסים טובים עם ורדי. הוא אף ייעץ לו, למען שלום־בית, לצאת ביחד עם ורדי לעיתים ולאכול במיסעדות סיניות — על חשבון העיתון, כמובן.

במהלך הזמן התחזק מעמדו של ברוך בעיני דב. אנשיו של יודקובסקי מספרים בלב חפץ שוורדי סובל מתיסמונת־הילד־היחיד, ולכן נלחץ מהתחזקות מעמדו של אדם, והחליט לבגוד בדב. מנקודת־מבטו של ורדי, לא היתה, כנראה, שום בגידה. מנקודת־מבטו של דב — צעדו של ורדי התפרש כנעיצת סכין בגב. כך או כך — חתול שחור ענקי עבר בין יודקובסקי לוורדי. דב השתמש מיספר רב של פעמים בתארים „בוגד" ו„כפוי טובה" בהקשר של ורדי.

בידיו של ורדי היה אז מיסמך, חתום על־ידי דב ונוח, שלפיו הוא ימונה לתפקיד מרכז־המערכת עם פרישתו של אביו מהעיתון. את

עיון צפריר, העולם הזה

דב יודקובסקי ודידי מנוסי
הנאמנים דואגים לפרנסה

המיכתב יזם בזמנו דב, אולם לאחר מה שהוא ראה כ„בגידה" של ורדי, הוא לא ראה עצמו כמחוייב למיכתב.

יותר מאוחר הוא הסביר למקורביו: „אם התארסתי לבחורה, ולפני הנישואין אני מגלה שהיא בוגדת בי — האם עלי להתחתן איתה?" הדימוי שבו השתמש יודקובסקי יכול ללמד משהו על עוצמת־הרגש המעורבת בעניין.

האווירה בבית ידיעות הלכה ונעכרה. מתחת לפני השטח החלה התמודדות בין מחנה נוח וורדי למחנה דב וברוך.

סיבוב רביעי

באוקטובר 1985 נהרג נוח מוזס בתאונת־דרכים מחרידה בפתח המערכת. החדר שלו, הנמצא מול מישרדו של יודקובסקי, נותר ריק.

אנשים שזוהו קודם לכן כמקורבים לנוח, החלו לעמוד בתור לחדר של דב.

אחת ה„עריקות" שהרגיזו את מישפחת מוזס היתה זו של מירה אברך. נוני סיפר פעם, שלפני שאביו נהרג נהגה אברך, שלא היתה לה מכונית, לצאת לכל מקום עם הוריו. אחרי התאונה, היא ניתקה מגע עם פולה, והתחילה לצאת לכל מקום עם דב ולאה. נוני סיפר על העריקה בכאב ובכעס. בשלב זה, העיתונאים כולם (למעט ורדי ומיספר קטן של תומכים, במיוחד מלאשה) התקבצו סביב יודקובסקי. הם דאגו לפרנסתם.

במבט לאחור, נראה שבנקודת־זמן זו עשה דב טעות אסטראטגית עצומה: תיאורטית, יכול היה לפנות לנוני, לאמץ אותו אל חזהו ולומר לו: מעכשיו אני אביך, בוא שב לידי, תלמד את המלאכה, ובבוא היום תקבל את ההגה. נוני היה אז בן 33. במהלך כזה היה דב מבטיח לעצמו לפחות 10 שנים של מונופול מוחלט בשליטה, ולאחריהן שותפות בהנהגה ובכבוד עם אדם אסיר־תודה וידידותי. הוא היה יכול ליהנות מכל הכיבודים האפשריים. תחת כל זאת, דב בחר במילחמות.

הוא שב והעלה את הדרישה לשנות את תקנון־החברה, כדי להקים מועצת־מנהלים מסודרת שתיתן ייצוג לכל בעלי־המניות. כדי לשנות את התקנון נדרש רוב מיוחס של 75 אחוז. מכיוון שקבוצת נוני התנגדה למהלך, והיה לה „בלוק חוסם" באסיפת בעלי־המניות, נפלה יוזמת דב. הוא כעס.

נוני ביקש ממנו רשות להיכנס לחדר של אביו, ודב סירב. הוא היתנה את הכניסה בקבלת השינויים בתקנון. הקרע עם נוני הלך והחריף.

ב־31 בינואר 1986, באסיפת בעלי־המניות, עלה על סדר־היום עניין מינוי דירקטור שני לחברה במקום נוח (ראה מיסגרת). כאן התגבש לראשונה הציר נוני־זאביק, שהתעמת עם שאר בעלי־המניות שהתייצבו מאחורי יודקובסקי.

עורכי־הדין נכנסו לתמונה. אמנון גולדנברג ייצג את נוני. יעקב נאמן את יודקובסקי. אלי זוהר ייצג את עודד מוזס. יהודה רסלר ייצג את מישפחת נופך־מוזס, ועמי אסנת את זאביק. את אורי קורת ייצגה עורכת־דין אלמונית יחסית בשם אורלי זלצמן. יותר מאוחר

הקרב על השליטה

השושלת מתחילה ביהודה מוזס ובאשתו מרים. הם הבעלים הראשונים של אימפריית „ידיעות אחרונות".

ב־1953 הועברו 50 אחוז מהמניות למיפלגת־העבודה.

ב־1956 נפטר יהודה מוזס. את כל רכושו העביר לאשתו מרים. עוד לפני מותו העביר כשיבעה אחוזים מהמניות הרגילות בעיתון לגיסו ולידידו מנדל שרצקי. 10 אחוז מהמניות מסר לבנו נוח.

ב־1959 חילקה מרים מוזס את המניות שהיו בידיה בין ארבעת בניה. בשלב יותר מאוחר רכשה המישפחה בחזרה את המניות ממיפלגת־העבודה. המניות חולקו לארבעת הבנים. גם דב יודקובסקי קיבל מניות, בשל תרומתו לשיקום והצלחת העיתון. הנתח שנפל ברשותו היה קטן, ועמד על כשיבעה אחוזים בלבד. מכיוון שבאותן שנים הפסיד העיתון כסף, יודקובסקי לא חשב לערער על הקיפוח. רק שנים מאוחר יותר הבין את גודל הטעות.

על פי תקנות החברה, שנוסחו לפני כ־40 שנה, יש לחברה מועצת־מנהלים, שבה מכהנים שני דירקטורים. למעשה, במשך שנים כיהן נוח מוזס כדירקטור יחיד, כשלצידו פועל עורך־דין, שמילא תפקיד פורמלי בלבד. ליודקובסקי לא היה אינטרס להיות בדירקטוריון, משום שהוא ונוח החליטו ביניהם על כל הנושאים. רק בתחילת העשור הנוכחי, כשהתחילה מתיחות בין נוח מוזס לדב יודקובסקי, דרש דב להצטרף לדירקטוריון. נוח ניסה למנוע את הדבר, אולם בתמיכתם של מרבית בעלי־המניות מונה דב כדירקטור השני.

במשך השנים נפטרו ארבעת האחים לבית יהודה מוזס.

את כל מניות־היסוד של נוח ירש בנו ארנון („נוני"). הוא גם מייצג את חבילת המניות הרגילות שהותיר אביו.

את מניותיו של האח מאיר מייצג הבן זאב („זאביק"), המשמש כאחראי על המחשבים בעיתון.

את מניותיו של אלכסנדר מוזס מייצג בנו עודד, שהוא הבעלים של בית־הדפוס הגדול „גרפוליט".

את מניותיו של האח ראובן ירשו האחים יצחק ורוני נופך־מוזס (שאימצו לעצמם את שם אמם, חמדה נופך־מוזס, מייסדת „לאשה"). אשתו של יצחק („יצחקל ה"), מרים (המכונה „מימי"), מנהלת את ענייניהם העיסקיים.

מנדל שרצקי, בן 92, עדיין בחיים, עד 120, והוא עובד ב„ידיעות אחרונות" כפקיד. את מרבית מניותיו (190 מתוך 200) העביר לרשות נכדו, אורי קורת, העובד מזה 12 שנה כמנהל־ייצור בעיתון.

זו היתה תמונת חלוקת המניות בין הנושים לאחר מותו של נוח, באוקטובר 1985:

	יורשי נח מוזס	יורשי מאיר מוזס	יורשי אלכסנדר מוזס	יורשי ראובן מוזס	דב יודקוב־סקי	מנדל שרצקי (ע"י אורי קורת)
מניות יסוד (מתוך 100)	38	18	18	18	8	
מניות רגילות באחוזים (מתוך 2800)	29%	19%	19%	19%	6%	7%

אחרי מותו של נוח, באוקטובר 1985, ביקש נוני לתפוס את מקומו של אביו בדירקטוריון החברה. לצורך זה נזקק לתמיכת בעלי־המניות. בתהליך הדרגתי נוצרה קואליציה של קבוצת נוני מוזס וקבוצת זאביק מוזס. יחד היו להם 56% ממניות־היסוד של החברה, ו־48% מהמניות הרגילות. אז הסתבר להם שהצירוף הזה אינו מספיק כדי לשלוט בחברה.

נוני וזאביק טענו, באמצעות עורכי־דינם, שאת הנהלת החברה – קרי: הדירקטורים – צריך לקבוע בהצבעה של בעלי מניות־היסוד.

ב־31.1.86, באסיפת בעלי־המניות, בחרו נוני וזאביק ברוב של 56% בזאביק כבדירקטור, ושלחו הודעה על מינויו לרשם־החברות.

כל שאר בעלי־המניות טענו באותה אסיפה שהנהלת־החברה צריכה להיקבע בהצבעה של בעלי המניות הרגילות. הם קיימו הצבעה משלהם, וברוב של 52% מהמניות הרגילות בחרו בעודד מוזס כבדירקטור, ושלחו הודעה על מינויו לרשם־החברות.

רשם־החברות סירב תחילה לרשום את ההודעות הסותרות, אולם לאחר בירורים החליט להסתמך על עמדתו של הדירקטור הקיים, דב יודקובסקי, ולמנות את עודד כדירקטור שני.

קבוצת נוני־זאביק שקלה פנייה לבית־המישפט כדי שגירסתם תתקבל, אולם לבסוף הוחלט לנסות להגיע לרוב גם במניות הרגילות של החברה, על־ידי רכישת חבילת מניות מאחד הגושים האחרים.

נוני וזאביק ניהלו מגעים עם קבוצת־מימי ועם קבוצת־קורת. על פי תקנון החברה, כל בעל־מניות שרוצה למכור מניות חייב להציע אותן לכל שאר בעלי־המניות. אם כולם מעוניינים ברכישה, יקבל כל בעל מניות את החלק היחסי שלו במניות העומדות למכירה. היה ברור שכל מכירה תביא לכך שלקבוצת נוני־זאביק יהיה רוב גם במניות הרגילות. מימי הציעה למכירה את 18 האחוז שהיא מייצגת תמורת תישעה מיליון דולר, על פי ערך חברה בסך 50 מיליון דולר. קורת הסתפק בערך חברה של כ־46 מיליון דולר, והציע למכירה 6.7 אחוזים מהמניות הרגילות שברשותו תמורת 2.8 מיליון דולר. נוני וזאבי לא היססו ומיהרו לגמור עיסקה עם קורת.

ב־29 באוקטובר 1986 בוצעה המכירה, שטרפה את הקלפים בחברה, ושהעניקה את השליטה לקבוצת נוני־זאביק. קורת הציע למכירה 190 מניות רגילות. כל השותפים הביעו עניין ברכישת החלק היחסי שלהם ממניות קורת. במניות־היסוד לא חל שינוי, אבל במניות הרגילות התחולל מהפך:

	קבוצת נוני	קבוצת זאביק	קבוצת עודד	קבוצת נופך־מוזס	דב יודקוב־סקי	מנדל שרצקי (ע"י אורי קורת)
מניות רגילות (באחוזים)	31.05%	20.4%	20.4%	20.4%	6.45%	0.3%

בעיקבות מכירת־המניות של קורת זכתה קבוצת נוני־זאביק לרוב גם במניות הרגילות (כ־52%), ומאז היא שולטת בחברה ללא עוררין.

קבוצת נוני־זאביק לא מיהרה לממש את היתרון שלה באסיפת בעלי־המניות, ורק בסוף 1987 מינתה את נוני כדירקטור, במקומו של עודד מוזס.

בתחילת אוקטובר השנה, כשנוני וזאביק היו בטוחים שדב איבד במידה רבה את תמיכתם של העיתונאים, הם הפעילו את הרוב שלהם באסיפת בעלי־המניות, הדיחו את דב מהדירקטוריון והכניסו במקומו את זאביק.

אם רק ירצו, הם יכולים להדיח מחר את דב מתפקיד עורך העיתון, ולמנות תחתיו את ורדי. נוני, כנראה, רוצה לעשות כן. השאלה הגדולה היא במה רוצה זאביק.

בעיתון. העובדים נשארו עם דב

התברר שהיא לא נפלה ברמתה מהאריות שהתייצבו מולה.

הקרב בין שתי הקבוצות היה קשה, ובסופו של דבר יצאה קבוצת יודקובסקי כשידה על העליונה, ועודד מוזס מונה כדירקטור.

סיבוב חמישי

מ כיוון שהיה ברור שימיו של ד"ר רוזנבלום עומדים להסתיים, החל דב להוביל מהלך שנועד להבטיח לו את קבלת תואר העורך.

מכיוון שהיה חשש מאור מוחשי שנוני וזאביק ישלחו לבית־המישפט כדי לערער על בחירתו של עודד כדירקטור, הושג לקראת חודש מרס 1986 „ריל" בין בעלי־המניות בידיעות. הם החליטו כי יוקם ועד־פועל, הניתן לביטול בכל עת על־ידי דרישה של כל אחד מבעלי־המניות, שינהל את ענייני העיתון. בגוף ישבו שיבעה חברים: נציג אחד לכל בית אב, (רב, נוני, זאביק, עודד, מימי נופך־מוזס, אורי קורת) ואליהם הצטרפה פולה מוזס, אלמנתו של נוח.

במיסגרת ה„ריל" סוכם כי הד"ר רוזנבלום פורש מהעריכה ביום השישי, ה־10 באפריל, ובאותו היום ימונה דב יודקובסקי כעורך.

עזי קרן

נוני מוזס ומשה ורדי
מיריבים לבעלי־ברית

הוחלט גם למנות את נוני ועודד כמנכ"לים של העיתון.

באופן רישמי, הוועד הפועל ממשיך לפעול עד היום ולנהל את ענייני־העיתון. אך מחר בבוקר יכול כל אחד מבעלי המניות לבטל באופן חד־צדדי את קיומו של הוועד־הפועל, ואז ישוב הדירקטוריון של החברה לנהל את ענייניה.

ביום החמישי, ה־9 באפריל, פנו נוני וזאביק מוזס לדב, ודרשו ממנו לקיים את ההבטחה בכתב שלו ושל נוח למנות את ורדי כמנכ"ל־מערכת למחרת. הם הודיעו לו, כי אם לא יעשה כן, הם ינצלו את סמכותם, וידיחו אותו מתפקיד העורך. השניים החזיקו בחוות־דעת של עורך־הדין אמנון גולדנברג, שלפיה מניות־היסוד של העיתון קובעות את ההנהלה של החברה. מכיוון שהיה להם רוב (56%), הם איימו להדיח את דב ועודד מתפקידיהם, למנות את עצמם כדירקטורים, ולהחליט על הדחתו של דב.

דב הגיב מיד. הוא כינס את נאמניו מקרב העיתונאים, דב עצמון וסמי גרינשפן, ותיכנן איתם מהלך של השבתת העיתון עוד באותו ערב. דב עצמון, ששימש כיו"ר ועד־העיתונאים, ניצל את מעמדו כדי להודיע את דבר ההשבתה, למרות שהוועד לא התכנס באופן פורמלי ולא קיבל שום החלטה על כך.

בלילה שבין החמישי לשישי הגיעו כ־50 עיתונאים למערכת, והודיעו על השבתת העיתון. נוני וזאביק נבהלו, והודיעו כי הם מבטלים את איומם להדיח את דב מהעיתון.

את זאב גלילי מינה כמרכז־הכתבים, ואת רמי אורן מינה כמרכז 24 שעות. כל הרכזים שדב מינה — נחשבו בזמנו כנאמניו במישור האישי.

הבשורה על התרגיל התנפצה בפניו של משה ורדי, שקיווה לקבל סוף־סוף את התואר הנכסף. נוני וזאביק רתחו, אבל לא יכלו לעשות דבר כדי להושיע את ורדי. ורדי סירב להתבזות ולקבל על עצמו את התפקיד המצומק ומשולל התוכן, וב־6 ביוני 1986 הודיע על פרישתו מהעיתון.

אורי פורת, חבר של ורדי מהעיתון, מי שהיה אז מנכ"ל רשות־השידור, הציע לו להיות מנהל מחלקת־החדשות בטלוויזיה, אולם המעבר לא התאפשר נוכח התנגדות של ועד־העובדים ברשות־השידור. ורדי התקבל לעבודה כסגן־עורך בעתון הארץ, ועשה שם חיל כאחראי על החדשות. יודקובסקי סבר מן הסתם שצפויה לו תקופה שקטה.

סיבוב שביעי

ב וני מוזס, לא ויתר. הכישלון בסיכובים הראשונים לא ריפה את ידיו, והוא המתין להזדמנות.

זו הגיעה באוקטובר 1986, במהלך של אורי קורת. (ראה מ׳סגרת). קבוצת נוני־זאביק רכשה את המניות והפכה לקבוצת־הרוב בחברה. מבחינה פורמלית, הסיכולים היו לעשות

(המשך בעמוד 46)

סוכם בינם לבין יודקובסקי כי הנושא של איוש תפקיד מרכז־המערכת יטופל בתוך שבועות אחדים, וכי ורדי ימונה לתפקיד.

ברבות הימים זכה הצעד של השבתת העיתון לכינוי „ליל הברווזים." דב יצא גם מהסיבוב הזה וידו על העליונה. נוני וזאביק הבינו כי העיתונאים איתו, וכי ביכולתו להשבית את העיתון בכל עת שיחפוץ.

סיבוב שישי

ח ודשיים אחרי „ליל הברווזים" ביצע דב יודקובסקי צעד נוסף במאבק נגד הציר נוני־זאביק.

כשהוא מחוזק מהעובדה שהוא הפך לעורך העיתון, וזכה בתמיכה בלתי־מסוייגת של העיתונאים, החליט ליישב את החשבון עם משה ורדי.

הוא לקח את התפקיד של „מרכז המערכת," שהתפנה עם המעבר שלו לתפקיד העורך, והחליט לפצל אותו לחמש: למשה ורדי הציע לשמש כמרכז החדשות, למרות שידע שאין סיכוי כי ורדי יקבל את ההצעה. את צבי קסלר מינה כמרכז מערכת־ירושלים. את אדם ברוך מינה כמרכז מערכת־השבת.

משקיף

■ חסינות בפרשת גינת

גינת

חברת „אודיטרוק", המעורבת בחשד למתן שוחד לרסי גינת, קיבלה הבטחה מהמישטרה כי לא תועמד לדין בפרשה. ההבטחה ניתנה בעל־פה לסרקליט החברה, עורך־הדין נתן קנת.

■ מחפשים סוחר

סניף של „כל־בו שלום" שהיה אמור להיפתח בקניון החדש בנס־ציונה, מעכב את פתיחת הקניון.

כל־בו שלום היה אמור לפתוח סניף חדש בקניון בנס־ציונה שיפתח באיחור, בפברואר 1990.

בעיקבות נפילת כל־בו שלום לא יכול הכל־בו לממש את התחייבויותיו ובקניון מחפשים סוחר גדול אחר לשטח הגדול שהתפנה.

■ אלינר הושעה מהתחייה

הד"ר ישראל אלינר מהתחייה הושעה מחברותו בתנועה.

השעייתו באה בעיקבות הצטרפותו, בראשות קבוצה מפעילי התחייה, למיפלגת־העבודה בהסתדרות.

בכך הפר החלטה של מזכירות התנועה, שלא להצטרף לרשימות המתמודדות בבחירות בהסתדרות.

השעייתו של אלינר תהיה בתוקף עד אשר יקבע בית־הדין התנועתי מה יהיה בגורלו. היוזמה להשעייתו באה ממזכירות התנועה.

האמת מאחורי ה„טלתרום"

ב„טלתרום" למען יערות הכרמל, שנערך בקול תרועה רמה, נאספו עדיין רק 300 אלף שקל, מתוך שיבעה מיליון שקלים שנתרמו.
מצפים שמתוך שיבעת המיליונים יאספו, בסופו של דבר, ארבעה מיליון. נראה ששלושה מיליון נתרמו על־ידי רמאים ומתחזים.

■ קפריסין לעזרת חיפה

קפריסין הסכה באחרונה יעד־תיירות ראשון במעלה, והדבר גרם לעלייה במאות אחוזים בתיירות דרך נמל־חיפה.

בעשרת הימים הראשונים בחודש אוקטובר עברו בנמל 7000 נוסעים.

בחברות־התיירות טוענים כי תיירים רבים מאירופה משלבים טיול בקפריסין והפלגה לישראל, מה שגרם לעלייה בתיירות דרך חיפה, בעונה שהיא שוממה בדרך־כלל.

■ עבריינות נוער בכרמיאל

עלייה ניכרת בעבריינות־נוער בכרמיאל.

למחצית מבין 75 נערים בגיל 14־18, הנמצאים בטיפול היחידה לקידום נוער בכרמיאל, יש תיקים במישטרה.

זוהי עלייה של 400 אחוזים תוך שנתיים. היחידה לקידום נוער תולה את הסיבות לעלייה במצב הכלכלי ובמדיניות צה"ל לפשור נערים אלה משרות צבאי.

כרגע מתלוננים בכרמיאל על מחסור במדריכים ובמטפלים בבני־נוער.

■ שמעיה לא נחקר

אנג'ל

אלי דסה, תעלם הזה

חברתו של אחד הנאשמים בניסיון למלכד את מכוניתה של שרה אנג'ל, ביקרה את שמעיה אנג'ל בכלא, יום לפני המילבור. בכל זאת לא חקרה המישטרה את שמעיה כלל על השיחה, ואם רובר בה על גרושתו.

ההשערה היא כי המישטרה אינה מעוניינת בהגשת כתב־אישום נוסף נגד שמעיה אנג'ל, השפוט כבר למאסר־עולם, מכיוון שהובלתו לבית־המישפט כרוכה בקשיים ובהוצאות גדולות.

נוני נהג בחוכמה ולא הקים מחנה־עיתונאים משלו. עם הזמן הצליח

(המשך מעמוד 9)

מהלך חד של השתלטות על הדירקטוריון, ולהביא להדחתו של יודקובסקי.

כאן נהגו השניים בחוכמה רבה, משום שידעו כי העיתונאים עומדים, בשלב זה, מאחורי דב. הם הבינו כי כל צעד דראסטי שלהם יכול להביא להשבתה של העיתון וליצירת מילחמות שייצאו החוצה, ויפגעו בעיתון בטווח ארוך.

מכאן ואילך עודדו תהליך איטי של ניתוק העיתונאים מדב. היה להם ברוך כי במוקדם או במאוחר העיתונאים יבינו שמאזן־הכוחות השתנה, ויעזבו את דב.

גם דב הבין שעתה, משאבדה לו התמיכה של בעלי־המניות, בסיס־הכוח שלו הוא העיתונאים. הוא ונאמניו החלו לשקוד על חיזוק השורות לקראת הסיבובים הבאים.

סיבוב שמיני

בשלהי 1986 החלה קבוצה של עיתונאים, רובם מנאמני דב, להתארגן למשימה של פיוס כללי בעיתון.

את הקבוצה הוביל סמי גרינשפן, יו"ר הוועד, שנכנס לתפקיד של מרכז־החדשות, אשר נוצר במיסגרת התרגיל להדחתו של ורדי. (דב עצמון שימש בתפקיד זמן קצר, אולם הוא הוחלף, וגרינשפן מונה במקומו.) בנוסף לגרינשפן נמנו עם הקבוצה גם אדם ברוך, חיים שיבי, רפי נאה וגידעון עשת.

הקבוצה נפגשה עם בעלי המניות, וקיבלה מהם מנדט לנסות ולקבוע פורמט חדש לחברה.

הקבוצה עבדה קשה, ונפגשה עשרות פעמים עם בעלי־המניות, ביחד ולחוד. אדם ברוך, שהוא גם עורך־דין, החל בהכנת הצעה לתקנון חדש. ההצעה דיברה על מועצת־מנהלים של 10 חברים: קול אחד ליודקובסקי, שלושה קולות לקבוצת נוני מוזס, ושני קולות לכל אחת מהקבוצות האחרות. בפועל דיברה ההצעה על שיוויון בכוחות בין שני הגושים מקרב בעלי־המניות. נוסף על סוגיית מועצת־המנהלים, התייחסה ההצעה לנושאים כלכליים של זכות מכירת־המניות, הגדרת החלטות מיוחדות (הדורשות רוב מיוחס), הגדרת עורך, ועוד. ההנחה שהינחתה את עבודת הקבוצה היתה שיודקובסקי יישאר עורך־העיתון ככל שיחפוץ.

בנובמבר 1986 הצליח ברוך לנסח מיסמך, שיכול היה לשמש בסיס רציני להסכם בין בעלי־המניות. ההצעה זכתה במחמאות רבות.

זמן קצר לאחר מכן התכנסו כל בעלי־המניות ועורכי־דין במישרדו של יעקב נאמן, המייצג את דב יודקובסקי. הפגישה החלה בשעה 2 בצהריים, וארכה עד 2 בלילה. בשעה 2, אחרי דיון מרתוני על ההצעה, ושינוי פרטים כאלה ואחרים בה, החליטו הצדדים כי הגיעו לעמק־השווה. הם לחצו ידיים, וסיכמו שהחתימה על ההסכם תתבצע בתוך ימים ספורים, לאחר שעורכי־הדין ישלימו פרטים טכניים מסויימים. באותה שעה המתינו אחדים מהעיתונאים בקוצר־רוח במערכת. כשהגיע הטלפון שהושג הסכם, היתה שם שימחה אדירה. נוני עצמו הגיע למערכת והתחבק עם אדם.

למחרת בצהריים הגיעו למישרדו של יודקובסקי פולה ונוני, והם נפלו בחיבוקים זה בזרועות זה. היתה התפרקות עצומה של מתח, ונראה היה שמתחיל פרק חדש בידיעות. דב הסכים להכניס את נוני לעבודת המערכת, ובמשך חודשים אחדים שכנה הרוח הטובה על הבניין.

סיבוב תשיעי

לא בדיוק ברור מדוע, אבל ההסכמה שהושגה בין בעלי המניות לא באה לידי מימוש.

בהתחלה היו עורכי־הדין בחו"ל, ואחר־כך נתגלעו עוד ועוד מחלוקות, וההסכם לא נחתם.

מקורביו של יודקובסקי טרחו להדגיש באוזניי כי הסיבה לאי־החתימה נעוצה בנוני, שהחליט לפתע שהוא רוצה לשלוט בחברה לבד. את תגובתו של נוני (כמו תגובותיהם של כל הגיבורים האחרים בסיפור) לא ניתן היה להשיג, ולכן יש להתייחס לגירסה זו בזהירות הראויה. כך או כך, האידיליה תמה.

בסוף אוגוסט 1987 התרחבה לראשונה זירת־המאבק בין הצדדים הלוחמים והגיעה לבית־המישפט.

השבועון לאשה, הנמצא באופן מסורתי בשליטה של מישפחת נוני מוזס, מודפס בדפוס אלכסנדר מוזס בע"מ, הנמצא בבעלות עודד מוזס. בשלב מסויים החליטו בלאשה להפסיק את ההדפסה אצל עודד מוזס, בטענה שהמחיר גבוה מדי. מבחינתו של עודד, זו היתה יכולה להיות פגיעה כלכלית אנושה. עודד מוזס, שהיה באותה עת מנכ"ל־משותף עם נוני, נמנה עם קבוצת יודקובסקי, וההחלטה על הפסקת־ההדפסה באה מקבוצת נוני.

ב־1 בספטמבר התייצב עורך־הדין אלי זוהר בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, וביקש למנוע את הפסקת ההדפסה בדפוס של מרשו. הוא טען שם, בין השאר, כי הפסקת ההדפסה היא ניסיון לשים לעותר מלכודת, ונועדה לפגוע בתפקידו ובמעמדו בעיתון.

בלפי מנשה, העולם הזה

נוח וג'ודי מוזס
קידום לנוני

בית־המישפט המחוזי דחה את הבקשה, ועודד מוזס יערער בבית־המישפט העליון. ב־27 בספטמבר, לפני שהעליון חרץ את דינו, הגיעו הצדדים להסכמה, וחתמו על הסדר להמשך ההדפסה בדפוס של עודד, אם כי במחיר נמוך יותר.

זמן מה לאחר מכן, התפטר עודד מוזס מתפקידו כמנכ"ל העיתון. מקורביו טוענים כי הוא עשה כן משום שנאלץ להקריש את זמנו לדפוס. לפי גירסה אחרת, הוא עשה כן כשהבין שקבוצת נוני־זאביק שולטת בחברה, וחשש להתעמת איתם — ולהפסיד בכך את פרנסתו.

כך או כך, נוני זקף לעצמו הישג נוסף בכך שהפך למנכ"ל יחיד של החברה.

בשלהי 1987 התכנסו בעלי־המניות ומינו את נוני כדירקטור, במקומו של עודד.

סיבוב עשירי

בינואר 1988 החליט כנראה נוני מוזס שהגיעה השעה לבדוק את מידת נאמנותם של העיתונאים לדב יודקובסקי.

מאז מות אביו לא הצליח להיכנס לחדרו הריק. יודקובסקי התנגד נחרצות לכל ניסיון כזה, וניסה לשמור את החדר סגור, מעין מצבת־זיכרון לנוח. דב היתנה את מתן בירכתו לכניסה של נוני לחדר בכך שנוני יאות לשינוי־התקנון ולהקמת מועצת מנהלים מורחבת, על בסיס ההצעה שניסח אדם ברוך.

ביום שישי, בשעת אחר־הצהריים, כשהבניין היה ריק, נכנס נוני לחדר, והכין אותו לשימוש. ביום הראשון שלאחר מכן, ה־20 בינואר, התכנס ועד־העיתונאים, והחליט להטיל חרם על נוני. הוועד גם הורה על ביטול המסיבה שנועדה לציון שבירת מחסום 500 אלף העותקים בימי־שישי. את הפעולה של נוני הגדיר הוועד כהפרת הסטאטוס־קוו, וכצעד המרחיק השגת הסכם בין בעלי המניות.

נראה שמה שגרם להטלת החרם היתה הכרזתו של יודקובסקי באוזני מקורביו, כי הוא יעזוב את העיתון אם נוני ייכנס לחדר והעניין יעבור בשתיקה. מקורביו, שזיהו את טובת העיתון ואת טובתם עם הישארותו של יודקובסקי, התגייסו למילחמה.

הכרזת־החרם היוותה פגיעה בנוני, ולימדה אותו שליודקובסקי יש עוד תמיכה רבה מצד המערכת. עוד נודע לו כי במיפגש של 26 עיתונאים בכירים בביתו של חבר הוועד אריה אבנרי, נשמעו הצהרות מיליטנטיות, המצדדות בדב והקוראות להחרפת המאבק בו.

נותן־הטון בהצהרות המיליטנטיות נגד נוני היה דידי מנוסי, מנאמניו של דב.

לדב היתה שליטה מרשימה בוועד. מתוך חמשת חברי־הוועד, שלושה היו מזוהים איתו לחלוטין, באותו שלב: סמי גרינשפן, שמונה על־ידי יודקובסקי לתפקיד מרכז־החדשות; אילן נחשון, שמונה לתפקיד עורך התוספת האדומה; וחיים שיבי שמונה על־ידי יודקובסקי לתפקיד הכתב הפרלמנטרי והמדיני של העיתון. אריה אבנרי לא היה מזוהה, ואילו יוסף („ג'קסי") ג'קסון, מלאשה, היה מזוהה לחלוטין עם נוני.

אלי דסה, העולם הזה

פולה מוזס
יריבות עם לאה

החל בינואר 88' שימש ג'קסי כיו"ר־הוועד ברוטציה, על פי הצעה של אריה אבנרי. יותר מאוחר התבטא גרינשפן ששגיאת־חייו היתה שאיפשר לג'קסי להתמנות כיו"ר. לדאבון ליבו של נוני, בעת שהוכרז נגדו החרם, היה ג'קסי בחופשה בחו"ל, וההחלטה על החרם התקבלה לכן פה־אחד.

נוני, אגב, מאוד לא אהב את העובדה שמתוך חמשת חברי־הוועד, שלושה מונו לתפקידים בכירים על־ידי דב. אחדים ממקורביו טענו באוזניי כי דב ממש שיחד את חברי־הוועד, אולם בדיקה של העניין מעלה כי כל המינויים הללו היו בהחלט סבירים, ועומדים בכל מיבחן מיקצועי.

כך או כך, מעטים העזו להפר את החרם נגד נוני. הבולט ביניהם היה צבי אלגת, עורך לאשה, שיום לאחר הטלת החרם פסע בהפגנתיות לחדרו של נוני ולחץ את ידו.

במיקרים מסויימים קרא הוועד לבירור לאנשים שהפרו את החרם: כך זומן לבירור העיתונאי גבי ברון. דב יודקובסקי ואנשיו היו יכולים להתרווח ולנשום בהקלה. נראה היה שציבור־העיתונאים עדיין עומד מאחוריו.

סיבוב 11

בעת שהוועד החליט על הטלת החרם, נמצא ג'קסי, יו"ר הוועד המזוהה עם נוני, בחו"ל. מקורבי נוני הזעיקו אותו לארץ, והוא חזר כעבור ימים אחדים.

עם שובו התכנס הוועד לדיון בעניין החרם. ג'קסי תקף את חברי־הוועד על ההחלטה, ואמר שלעיתונאים אין כאן שום סיבה להתערב, משום שזהו ריב בין בעלי־המניות. בייחוד התרעם על־כך שהחרם לא סוייג בזמן. הוא זימן לישיבה בעלי־מניות כמו זאביק ומימי, שהביעו התנגדות לחרם. הוא הציע לפנות לנוני, ולבטל את החרם על־סמך הודעה משותפת.

ג'קסי ירד לחדרו של נוני, וכעבור זמן קצר חזר כשבידו נוסחה להסרת־החרם. לא ברור מדוע, אבל הפעם החליט הוועד להסיר את החרם, שבוע בלבד לאחר שהוטל. ניצחון מוחץ לנוני.

דב יודקובסקי הצטער מאוד וכעס לא פחות על אנשיו, כששמע על ביטול החרם. יותר מאוחר הוא אמר לאחד ממקורביו כי התחלת השחיקה בתמיכה של העיתונאים בו היתה עם ביטול החרם.

בידיעות מסתובב סיפור מאוד משעשע על נסיבות ביטולו של החרם על־ידי ועד־העיתונאים: מיד לאחר שג'קסי ירד להתייעץ עם נוני, יצא גרינשפן מן החדר וחזר כעבור דקות אחדות. לפי הסיפור, תומכי־יודקובסקי היו משוכנעים שהוא יצא כדי להתייעץ עם דב. מיד לאחר שגרינשפן חזר, יצא גם אילן נחשון מהחדר לדקות אחדות וחזר. לפי הסיפור, גרינשפן סבר שנחשון יצא להתייעץ עם יודקובסקי. כשג'קסי חזר עם הנוסח לביטול החרם, הסתכלו גרינשפן ונחשון זה בזה, וכל אחד היה משוכנע שיש אישור מדב לחתום על הביטול.

מירה אברך
מפולה אל לאה

מקורבי יודקובסקי מכחישים מכל וכל את הסיפור. בכל מקרה יש בו כדי ללמד על האווירה בבניין באותה עת.

במבט לאחור, נראה שדב טעה בבחירת הנושא שסביבו מיקד את המילחמה. העיתונאים באמת לא יכלו לראות בכניסה של נוני לחדר של אביו נושא המצדיק מילחמה חזיתית בו. אחרי הכל, הם כבר ידעו שהוא שולט בחברה, והוא למעשה בעל־הבית האמיתי. רתימת העיתונאים למאבק על החדר הביאה לשחיקה רצינית בנכונותם לצאת למענו למאבקים בעתיד.

סיבוב 12

לאחר שנוני התבסס בחדר של אביו, והחרם נגדו בוטל, החליט נוני, כנראה, שעליו להחליש עוד יותר את תמיכת העיתונאים ביודקובסקי.

באפריל 1988 נערכו בחירות חדשות לוועד. אילן נחשון, שהיה בעבר מזוהה עם יודקובסקי, לא הגיש את מועמדותו. חיים שיבי לא נבחר, ובמקומו, כנציג ירושלים, בא גידעון עשת, שהיה בלתי־מזוהה. ג'קסי היה מאז ומתמיד מזוהה עם נוני, ועתה נוסף אליו אריה אבנרי, שהפך למזוהה. היחיד שנשאר מזוהה בבירור עם יודקובסקי היה גרינשפן. הוועד החדש היה ,פרו־נוני.'

אחרי הבחירות לוועד עשו מקורביו של דב ניסיון ליצור התארגנות חדשה, שתהווה בסיס־כוח לדב. זאב גלילי, רכז־הכתבים הנאמן לדב, הקים ביחד עם יחזקאל אדירם את „עמותת הוותיקים" — כל העיתונאים העובדים יותר מ־20 שנה בידיעות. אבל

להשתלט גם על הוועד

עמותה זו לא הצליחה להוות גורם רציני, שיכול להביא את העיתונאים לתמיכה משמעותית ביודקובסקי.

גוני נהג בחכמה, ולא הקים לו „מחנה גוני" בקרב העיתונאים. הוא נתן לזמן לעשות את שלו. עובדת היותו בקבוצת הרוב מקרב בע"לי־המניות, ביחד עם גילו הצעיר (37), הפכו אותו לדמות יותר ויותר אטרקטיבית בעיני העיתונאים. התורים, שפעם היו לליל־שכתו של דב, עברו לליל־שכתו של גוני, ממול.

באופן מיקרי, או שלא באופן מיקרי, הודח בספטמבר 88' דירקטור מנוסי, נאמנו של יודקובסקי, מתפקיד מנכ"ל הוצאת עידנים שבשליטת הקונצרן. הדחתו של מנוסי נתפסה בעיתון כאקט של נקמה על העמדות המיליטנטיות שנקט בעבר נגד גוני. גם אם לא היו שום אינטרסים זרים מאחורי ההדחה, גבר בעיתון החשש מפעולות־תגמול עתידיות של גוני בנאמני יודקובסקי.

התורים מול לישכתו של גוני החלו להתארך. רבים מנאמניו של יודקובסקי ערקו. בעיתון מדברים עתה על תופעת ה„זוחלים": כל אותם מקורבים של יודקובסקי, שלפתע פתאום הפכו את עורם והחלו להתרפס בפני גוני. מדובר על עיתונאים בכירים, חלקם מרכרים ומפורסמים. מסיבות הומניטריות לא

אדם ברוך
עורך או אורח

אנקוב בשמותיהם. בסך הכל ניתן להבין אותם. הם דיאגים לפרנסתם, וידיעות הוא מקור הפרנסה הטוב ביותר לעיתונאים.

אגב, בתחילת החודש התפרסמה בבית סוקולוב בתל־אביב רשימת־העיתונאים שאושרו כמועמדים לחברות באגודת־העיתונאים. בין המועמדים לחברות (לתקופת מועמדות של שנה) נמצא גם דירדי מנוסי. במשך שנים רבות התפרסם מנוסי כמי שמתנגד לפעילות של אגודת־העיתונאים, ומזלזל בעצם קיומה. לפתע פתאום, בגילו ובמעמדו, הוא מוצא את עצמו כמועמד לחברות באגודה, ביחד עם עיתונאים צעירים שרק עתה החלו את דרכם.

פניתי לדירדי מנוסי, ושאלתי מה פתאום. מנוסי: „כל השנים לא רציתי להצטרף לאגודה, כי לא אהבתי את זה. עכשיו עברתי את גיל ה־60, ולקראת 65 החלטתי להצטרף לאגודה. אדם צריך להתחיל לחשוב קדימה. אני לא חושש מעריפת־ראשים, אבל אני חושב שטוב שלעיתונאים תהיה אגודה מאחוריהם. אני עדיין מתומכי דב. אני מאמין שאחרי 30 שנות חברות לא יזנחו חבר. לדעתי, הוא היה צריך לנקוט צעדים אחרים. לא, אני לא מוכן לפרט."

סיבוב 13

לסני חודשים אחדים החליט הוועד הפועל של בעלי־המניות (חמשת בתי האב + פולה), על הפרדת רשת־המקומונים של העיתון מידיעות אחרונות, והקמת חברה נפרדת. כן הוחלט שאילון שליו, יד־ימינו של יודקובסקי, ינהל את הרשת.

מסתבר שדב יודקובסקי, מטעמים השמורים עימו, התנגד להחלטה, והורה לאילון שלא לקבל את ההצעה.

התנגדותו של יודקובסקי התקבלה בזעם רב על־ידי גוני וזאביק. לגבי גוני, אין בכך פלא, בהתחשב במאבק הממושך שהוא מנהל נגד דב. החידוש שבעניין היה לגבי זאביק, שעד עתה כלם את גוני מצערים קיצוניים, והתנגד לפגיעה במעמדו של יודקובסקי. אחרי הכל, הוא מוקיר מאוד את תרומתו העצומה של האיש לקונצרן, תרומה שבלעדיה יתכן מאוד שבעלי־המניות לא היו אנשים מאוד עשירים היום.

גם זאביק הסכים עתה שדב הפך גורם מפריע.

סיבוב 14

בתחילת אוקטובר השנה התכנסו בעלי־המניות (למעט דב) והחליטו על הדחתו של דב מדירקטוריון החברה. במקומו מונה זאביק. נראה שזאביק החליט לתמוך בצעד זה בשל מה שהתפרש כפעולה של דב נגד החלטת הוועד־הפועל בעניין הפרדת המקומונים.

בעבר התבטא יודקובסקי באוזני מקורביו, שאם הוא יודח מהדירקטוריון, הוא יעזוב את העיתון. הוא לא מימש את האיום. בינתיים.

לאחר הדחתו של דב מהדירקטוריון, החליט סמי גרינשפן, יו"ר הוועד, להעביר את תפקיד היו"ר יוסף ג'קסון. גרינשפן הודיע לגוני על צעדו, וגוני מיהר לטלפן לג'קסי ולברכו.

רק אז בא ההספר לגוח, שנכתב על־ידי משה ורדי. ברור גם מדוע גוני לא חשש מתגובתו של דב. לדב אין עוד תמיכה במערכת. האנשים פוחדים.

מה יהיה?

■ ■ ■

דה שאלה הגדולה היא אם יכניס גוני ליודקובסקי את הנוק־אאוט הסופי, או יסתפק בניצחון יוקרתי בנקודות. כאן נכנסת לפעולה חרושת־השמועות.

לפני כמה חודשים הוצעה לדב פרישה מכובדת מהעיתון במרס 1990, כשימלאו לו 67. בתמורה יתאפשר לו, או לרעייתו אחריו, למכור את מניותיו בעיתון בסכום כולל של יותר מ־8.5 מיליון דולר (לפי ערך חברה של 120 מיליון דולר.) זוהי הצעה מפתה, שדב, בינתיים, דחה אותה.

למקורביו הוא מספר שאין לו שום כוונה לפרוש: הוא מרגיש שהוא במלוא כוחו. עורך־עיתון אינו שחקן־כדורגל. גרשום שוקן מבוגר ממנו ב־10 שנים, ועדיין מפליא לתפקד. שמיר מבוגר ממנו בשמונה שנים. כשנוח נהרג הוא היה מבוגר בתשע שנים מכפי גילו כעת. לא נראה לו צודק שנוח היה יכול להישאר בעיתון כל עוד רצה בכך, ואילו ממנו, שתרומתו ידועה, תישלל הזכות הזו.

דב דחה בעבר את ההצעה. לא ברור אם גוני יחזור עליה שנית.

נראה שאם גוני ימשיך לנהוג בתבונה, הוא יאפשר לדב להמשיך ולשמש כעורך עד שיפרוש. הדבר מותנה כמובן בהגברת שיתוף־הפעולה מצידו של דב. אם תגבר היצריות על התבונה, גוני ישאף להדיח את דב מתפקיד־העורך כבר בזמן הקרוב, ולמנות תחתיו את משה ורדי. במיקרה כזה עשוי להיגרם לעיתון נזק לטווח ארוך.

גורמים מקורבים לאדם מספרים שאדם ברוך קיבל לפני שלושה שבועות הצעה מגוני ומזאביק, שלפיה יקבל מינוי כעורך משותף ביחד עם ורדי. אם הסיפור, שאותו מספר ברוך, נכון, אזי גוני וזאביק כבר החליטו על הדחתו של דב. ברוך טוען שהוא דחה את ההצעה, משום שהוא לא יתן יד להדחתו של דב. גילוי של לויאליות למופת.

אחד ממקורביו של גוני, גורם מוסמך, הגדיר את הסיפור של אדם כריס־אינפורמציה, וכצעד טאקטי הנובע מתוך הערכה שגוני וזאביק לא יעזו להדיח את דב.

קרב על 100 מיליון דולר והרבה כבוד. 14 סיבובים בלי נוק־אאוט. מה יקרה בסיבוב הבא?

ידידות מוזרה

(המשך מעמוד 41)

הדחפורים של העירייה עלו על פרדס שניר יום אחרי מותו של מוחמד, עקרו את העצים והרסו את הבתים.

מוחמד התייעץ עם ליבאי לגבי כל בעייה שהיתה לו ולבני־משפחתו, ובעיית־הקרקעות היתה בראש דאגותיו. בשנות ה־70 היפנה אותו ליבאי לעורך־הדין אמנון גולדנברג, מומחה לקרקעות, שטיפל בעניינים אלה. אי־אפשר היה להגיע לשום הסדר. הקרקע הופקעה, ולמישפחה לא הוצע סכום ריאלי תמורתה. מוחמד התנגד למכירת הקרקעות.

ב־1978 פרצו אלמונים לבית שניר ורצחו במכות־גרזנים את האח הצעיר, עלי, פצעו קשה את אשתו ההרה ואת ילדיו הקטנים. מוחמד, שהיה קשור לעלי במיוחד, נשא אותו

ציור של מוחמד שניר: איך הוכה בחקירה*
בלי עבר פלילי

על זרועותיו לבית־החולים איכילוב. לליבאי אמר אז: „איזה חיות מסוגלות לעשות דבר כזה לאשה הרה ולילדים קטנים?"

הרצח עידער את עולם־המושגים שלו. אחרי מותו של עלי איבד את האמון המועט שעוד רחש לבני־אדם. לדברי ליבאי היו שני מוחמד שניר, זה שלפני רצח עלי, שהיה בעל נפש וערכי־מוסר, וזה שאחרי רצח עלי, שהיה מפוחד, חשדן ופראנואידי.

עד 1980 לא היה למוחמד שניר עבר פלילי. הוא מעולם לא הסתבך בסמים, להיפך, תמיד טען שהסמים הורגים את הבן־אדם. הוא גם לא היה קשור לעניינים פוליטיים ולאומניים. כאשר התחילו הפיצוצים ביפו, ומכוניותיהם של פושעים שונים מולכדו והתפוצצו, טען שהוא מפחד. הוא סיפר שהוא בודק את מכוניתו בכל פעם שנכנס אליה ויודע שמישהו עיקב אחריו.

בסופו של דבר נעצר יחד עם חסן כחיל, בחשד שהם ראשי כנופיית המפוצצים מיפו. הוא הכחיש הכל. בשלב המעצרים עוד ייצג אותו ליבאי, שהיה אז כבר ראש לישכת עורכי־הדין, ושהתקרם לעבר קאריירה פוליטית בכנסת.

באולם־המעצרים אמר ליבאי לשופט: „אי־לו היה לי יסוד לחשוד שיש בסיס למה שהמי־שטרה אומרת, לא הייתי מייצג אותו כאן." כאשר הוגש כתב־האישום החמור נגד מוחמד על הפיצוצים, יצא ליבאי מהתמונה. הוא העביר את ההגנה על מוחמד לידידו, עורך־הדין שיינמן, שעשה עבודה יוצאת־מהכלל. שיינמן הצליח לזכות את שניר מ־11 האשמות, וההרשעה היתה בשלושה סעיפים בלבד. העונש, 12 שנות־מאסר, היה יוצא דופן בחומרתו.

★ ★ ★

למרות ששניר היה בוודאי מעריך את הגנתו של ליבאי, שהלך איתו כברת־דרך בחיים, הוא הבין אותו ולא כעס. הוא גם העריך מאוד את המאמצים שעשה שיינמן עבורו.

כשביקר אותו ליבאי בכלא, התגאה מוחמד בכך שהתיק שלו בכלא נקי. הוא לא הסתבך לא בסמים, לא בקטטות ולא בעניינים לאומניים. הוא התרחק מאנשים, התבודד וזכה בהילה של ראש כנופיית־המפוצצים. האסירים האחרים העריצו אותו. התנהגותו הטובה בכלא עזרה להשיג עבורו חנינה.

כשיצא מהכלא אחרי שש שנים רצה רק להתרחק מהכל. הוא הסכים לעבור לגור בג'לג'וליה, לשם עברה אשתו מאז רצח עלי. הוא ידע שיחפשו אותו, ואמר שישתדל להישמר מפני המישטרה, ולא להסתבך בשום דבר.

חסן כחיל, שהפך עו"דמדינה נגד מוחמד במישפט „המפוצצים", חשש לחייו מרגע שיחרורו של מוחמד. כאשר בא למישטרה פצוע, וסיפר שמוחמד ובן־אחיו עות'מן התנקשו בחייו, נעצר עות'מן, ומוחמד נעלם.

באוזני מכרים הכחיש מוחמד כל קשר להתנקשות. הוא אמר שלמישפחת כחיל, מישפחה בעלת עבר פלילי עשיר ביפו, יש אוייבים רבים, ואחד מהם הוא שפצע את כחיל. ואילו כחיל, שחשש מנקמת מוחמד שניר, הלביש עליו את התיק כדי להחזירו לכלא. והעובדה היא כי עות'מן, שנשפט על העבירה זו, יצא זכאי ממנה.

מוחמד אמר לכולם שהוא לעולם לא יחזור לכלא. כלא הוא מקום קשה לכל אחד. הוא קשה במיוחד לאדם שגדל בטבע, ושהשמיים היו לו תיקרה מעל סוכת־התמר. הוא נעלם בעת חקירת המישטרה. לא הצליחו למצוא אותו. במשך כל התקופה שהיה מבוקש על־ידי המישטרה לא יצר קשר עם ליבאי, מכיוון שלא רצה לסבך אותו בקשר עם עבריין נמלט. „אני יודע שהוא רצה לפגוש אותי. הרי לפני מותו השאיר לי מיכתב, אבל הוא שמר עלי תמיד," אמר ליבאי.

לא ברור מה קרה בפרדס בשבת, ומה גרם למריבה הקטלנית בין בני־המישפחה. המפתיע ביותר הוא רצח עות'מן. האחיין הצעיר היה בן־טיפוחיו של מוחמד. הוא סמך עליו יותר מאשר על כל יתר בני־המישפחה. הוא גידל אותו להיות יורשו. עות'מן היה איש־הקשר של מוחמד עם המישפחה כאשר היה בכלא, ובכל זאת נרצח על־ידו.

ברור כי גם כאן, ביסודה של המריבה, היו הקרקעות. „האדמה הזאת בלעה את דמו של עלי, של סייף, של עות'מן, וגם של מוחמד. הכל בגלל האדמה," אמר ליבאי.

בסלון של מוחמד, בבית שבנה לו בפרדס־שניר, היתה תלויה תמונה גדולה של ליבאי. באחד הימים, כאשר לקח מוחמד לתיקון תיק של ליבאי שנקרע מספרים כבדים, מצא בתוכו תמונת־דרכון ישנה של עורך־הדין. הוא מסר את התמונה להגדלה, ותלה אותה על קיר חדרו.

לפני מותו, אולי באותו חדר עצמו, כתב את המילים האחרונות שלו, בעברית, לאיש שעזר לו במאבקיו המישפטיים כל חייו. הוא ביקש סליחה, כי ההסתבכות האחרונה שלו לא היתה מישפטית, וממנה לא יכול היה ליבאי להצילו.

* *חקירת הרצח של שריף שאמי ב־1965. אז נידל זקן.*